

Тернопільська обласна
універсальна наукова бібліотека
Науково-методичний відділ

***Професійне досє
бібліотекаря***

Інформаційно-методичний
бюлетень № 3—4 (54—55)

Тернопіль
2015

УДК 021 (477.84)

ББК 78. 342 (4 Укр.Те)

П 84

Підготувала	С. Т. Єрошенкова, завідувач науково-методичного відділу ТОУНБ
Редактор	О. М. Раскіна
Комп'ютерний набір	С. Т. Єрошенкова, завідувач науково-методичного відділу ТОУНБ
Комп'ютерна верстка	В. І. Раківський, завідувач відділу автоматизації та механізації бібліотечних процесів ТОУНБ
Відповідальний за випуск	В. І. Вітенко, директор ТОУНБ, заслужений працівник культури України

П 84 Професійне досьє бібліотекаря : інформ.-метод. бюл. № 3/4 (54/55) / Терноп. обл. універс. наук. б-ка, наук.-метод. від. ; підгот. С. Т. Єрошенкова ; ред. О. М. Раскіна. — Тернопіль : [б. в.], 2015. — 24 с.

Пропонуємо вашій увазі черговий номер бюлетеня «Професійне досьє бібліотекаря». Маємо надію, що його матеріали допоможуть в організації діяльності та управління ЦБС.

Ваші зауваження та пропозиції щодо подальших випусків даного видання просимо надсилати на адресу: науково-методичний відділ, Тернопільська ОУНБ, бульвар Шевченка, 15, м. Тернопіль, 46001; e-mail: nmv.tounb@ukr.net; тел.: 52-40-71.

УДК 021 (477.84)

ББК 78. 342 (4 Укр.Те)

Забезпечення інформаційних потреб населення з правознавчих питань бібліотечними закладами області

Розбудова демократичної держави безпосередньо пов'язана із розвитком правової свідомості й культури населення. Враховуючи це, бібліотечні працівники області намагаються формувати морально-правову культуру користувачів, виховувати в них інтерес до правових знань, популяризувати закони.

Особлива увага приділяється комплектуванню фондів бібліотек періодикою даної тематики.

Упродовж 9 місяців 2015 року до фонду Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки надійшло 4111 пр. документів, з них 150 пр. — література правової тематики.

У 2015 році фонд відділу читального залу поповнився черговими номерами журналів «Вісник Національної академії правових наук України», «Вісник господарського судочинства», «Вісник Центральної виборчої комісії», «Митна справа», «Національна безпека і оборона», «Права людини: інформаційний бюлетень», «Право України», «Казна України»; газет «Юридичний вісник України», «Юридична газета», «Урядовий кур'єр», «Голос України», «Дебет-кредит», «Все про бухгалтерський облік», «Праця і зарплата».

Також у фонд Тернопільської ОУНБ надходять офіційні видання: «Закони України» (у 9-ти томах), «Відомості Верховної Ради України», «Систематичне зібрання чинного законодавства України» (видання Міністерства юстиції України), «Офіційний вісник України» (щотижневий збірник актів законодавства) та ін.

Слід зазначити, що фонд правової літератури поповнився такими виданнями, як: «Право соціального забезпечення України», «Електронний правочин у цивільному праві України», «Апеляційне та касаційне оскарження судових рішень у цивільному судочинстві», «Апеляційне та касаційне оскарження судових рішень у кримінальному судочинстві» та ін.

Пропагуючи законодавчі документи, Конституцію України, першочергова увага приділяється формуванню в користувачів любові до своєї держави, її народу, готовності брати активну участь у процесах державотворення.

Перед працівниками бібліотек стоїть завдання — створення цілісної системи правової освіти населення, у результаті якої кожен житель, незалежно від віку, зможе отримати необхідні йому знання. Усім категоріям користувачів надається доступ до документального фонду через довідково-бібліографічний апарат. Література правової тематики, а також публікації з періодичних видань систематично відображаються у відповідних розділах систематичного каталогу та систематичної картотеки статей. Відповідно до потреб користувачів області в систематичній картотеці статей кожної централізованої бібліотечної системи виділено розділи: «Закони», «Кримінально-процесуальне право», «Пенсії», «Трудові конфлікти», «Банківське право» та ін. Налагоджено доступ до правових ресурсів бібліотек (ОУНБ, ОБМ) за допомогою веб-сайту, зокрема розділи «Електронний каталог», «Віртуальна довідкова служба», «Центр європейської інформації».

Враховуючи зростаючі вимоги користувачів до інформації, працівники Тернопільської ОУНБ започаткували випуск нового виду бібліографічних посібників — вебліографічні посібники. Вони рекомендують користувачам віртуальні ресурси з різних блоків інформації, що значно полегшує пошук у мережі інтернет і доповнює масив отриманої в бібліотеці інформації з конкретної теми. На сьогодні світ побачили 11 випусків.

Значну роль у формуванні правової свідомості громадян відіграли інтернет-центри, що діють в обласній універсальній науковій бібліотеці, обласній бібліотеці для молоді та центральних, міських бібліотеках централізованих бібліотечних систем.

При відділі читального залу Тернопільської ОУНБ діє Пункт доступу громадян до інформації (ПДГ). Упродовж 2015 року послугами скористалися 50 користувачів, з яких 40% — люди пенсійного віку, по 30% — учнівство й студентство. Основними темами, з якими зверталися користувачі, були: «Пенсійне законодавство», «Зобов'язальне право», «Право власності та спадкове право», «Земельне, житлове, трудове законодавство» тощо.

Уперше в 2014 році було проведено реєстрацію на ЗНО й неодноразово надавалася інформація про виші.

Зверталися користувачі й за допомогою в пошуку електронних ресурсів. Слід зазначити, що інформація про роботу ПДГ неодноразово висвітлювалася на семінарах, нарадах, тренінгах.

Відвідувачам надається фахова консультація щодо сайтів

центральних і регіональних органів влади в Україні, за кордоном, іноземних представництв; пошуку офіційної інформації в інтернеті, зокрема про пільги, тарифи, соціальне страхування, податки, комерційну діяльність, діяльність органів влади всіх рівнів тощо.

Працівники відділу інформації Тернопільської ОУНБ долучилися до реалізації нового проекту від програми «Бібліоміст» — «Бібліотеки як центри підтримки громад в умовах воєнної загрози. Організація надання послуг внутрішньо переміщеним особам». У рамках проекту проведено 2 тренінги та вебінар для бібліотекарів області на тему «Бібліотеки як центри підтримки громад в умовах воєнної загрози: організація надання послуг внутрішньо переміщеним особам (ВПО)». Учасники навчальних з'ясовували, які послуги книгозбірні області можуть надавати внутрішньо переміщеним особам, щоб стати ефективними центрами підтримки громад в умовах воєнної загрози. Також підготовлено інформаційний буклет на допомогу вимушеним переселенцям.

У 2015 році реалізовано ще один проект Української бібліотечної асоціації — «Бібліотеки і виборчий процес, спрямований на навчання громадян України віком від 18 років більш ефективній реалізації свого виборчого права».

Учасниками онлайн-семінірів стали працівники та відвідувачі книгозбірень області. Для того, щоб вебінари могли прослухати більше користувачів, їх записи викладено окремим плейлистом на сервісі «YouTube» (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLUtM1IdL0PxnO3Duz8IcP3c0GIVyAEiW6>).

Завжди актуальними є виставкові форми роботи («Правове поле України — 2015», «Децентралізація: зміни заради майбутнього (нормативна платформа)», «Конституція України: історія і сучасність», «Конвенція ООН про права дитини», «Я — громадянин України»), інформаційно-бібліографічні огляди («Політика. Молодь. Молодіжний рух і право», «Через правову освіту — до правової держави»), просвітницькі заходи, спрямовані на популяризацію друкованих видань правової тематики.

В активі роботи обласних бібліотек — день правової інформації, година державності, круглий стіл на тему «Правові засади захисту прав споживачів» (ОУНБ), тиждень перегляду кінофільмів у рамках мандрівного фестивалю «Дні документального кіно про права людини», («Кайрос», «Реальний майстер-клас», «Як стати

стервом», «Діти з Ленінградського»), читацькі конференції (ОБМ), вікторини, диспути, правові ігри (ОБД).

Уже кілька років поспіль обласна бібліотека для дітей співпрацює із службою в справах дітей Тернопільської міської ради. Стало традицією організовувати зустрічі з працівниками правоохоронних органів, одна з яких розкривала тему «Від бажань до потреб, від прав до обов'язків».

У переліку заходів — виставки, інформаційно-просвітницькі заходи, круглі столи, правничі години, зустрічі з правозахисниками, диспути, діалоги, правові брейн-ринги, діалоги, години спілкування, права, конференції за участю працівників управлінь юстиції, суду, відділів сім'ї, молоді та спорту, діяльність клубів правознавчої тематики.

У практиці просвітницької роботи з населенням у бібліотеках області використовуються різноманітні форми та методи проведення заходів:

- інформаційні кутки правового просвітництва «Закон — путівник по життю»; інформаційні викладки «Влада в режимі законності»;
- картотеки «Молодь та держава», «Дай руку, підліток»;
- виставки-інформації «Молоді про сімейне право України»;
- виставки-поради, виставки-роздуми «Правопорушення в цифрах і фактах»;
- виставки-диспути «Конституція України — основний закон для влади і громадян», «Конституція України — гарант незалежності»;
- інформаційні години «Громадянство — це світло правове» (юнацький абонемент ЦБ Заліщицької ЦБС), «Конституція України: історичний шлях» (бібліотека-філіал с. Синьків Заліщицької ЦБС), «Подорож країнами Закону, Права і Моралі» (Лановецька ЦБ), «Пилип Орлик та перша Конституція України» (бібліотека-філіал с. Шульганівка Чортківської ЦБС); години застереження, роздумів, державності, права «Закон гарантує, держава забезпечує», «Молодь в зоні ризику» (Заліщицька ЦБ), «Жити за Конституцією, жити по совісті», «Я — громадянин ХХІ століття» (бібліотеки-філіали с. Борсуки, Борщівка, Малі Куськівці Лановецької ЦБС), «Душі людської доброта» (бібліотека-філіал

с. Шульганівка Чортківської ЦБС), «Уроки держави, уроки права» (Борщівська ЦБ);

— правові, юридичні діалоги «Молодь: свобода та відповідальність» (бібліотека-філіал с. Колодрібка Заліщицької ЦБС).

Заслугує на увагу робота центру правового просвітництва, що функціонує при Чортківській ЦБ, головні завдання якого — підвищення рівня правової культури, створення належних умов для набуття молоддю знань про свої права, свободи та обов'язки, забезпечення вільного доступу до інформації, сприяння діяльності правознавчих клубів за інтересами «Феміда» (ЦБ), «Правознавець» (с. Пробіжна). Основними напрямками роботи центру було передбачено комплекс заходів виховного, навчального, інформаційного характеру.

Сформувався центр правового просвітництва й у Монастирській ЦБ. Другу середу кожного місяця від 10.00 до 12.00 год спеціалісти управління юстиції надають консультації з правового просвітництва користувачам бібліотеки.

Окрім того, управління юстиції надсилає методичні рекомендації «Право громадян на інформацію», «Злочинність неповнолітніх і молоді: профілактика та попередження», «Наркоманія та боротьба з нею», «Відшкодування моральної шкоди».

Щороку центральні бібліотеки області (вибірково) передплачують ряд журналів та газет із питань права, зокрема: «Право України», «Бюлетень законодавства і юридичної практики України», «Економіка. Фінанси. Право», «Відомості Верховної Ради України», «Урядовий кур'єр», «Юридичний вісник».

Необхідно зазначити, що робота книгозбірень області з виховання правової освіти населення не є однорічною. Вона чітко передбачувана річними планами роботи як центральної бібліотеки, так і кожної бібліотеки-філіалу.

Однак, незважаючи на всі позитивні моменти в роботі бібліотек з правовою літературою серед різних верств населення, існує ряд проблем. Найгострішою залишається забезпечення бібліотек книгами та періодичними виданнями даної тематики.

*Людмила Козачок,
головний методист науково-методичного
відділу Тернопільської ОУНБ*

«Кур'єр Кривбасу»
липень — серпень — вересень,
№ 308—309—310, 2015

У новому числі журналу в розділі «Проза» друкуються оповідання Івана Яцканина під загальним заголовком «Затемнення серця», а також закінчення повісті давно минулих літ Юрія Мушкетика «Іду на Ви».

Розділ «Універс» подає оповідання Марека Гласко зі вступом Марії Чорної «Писання інтимніше за ліжку» (переклад із польської Юрія Винничука та Марії Чорної); статтю Перрі Андерсона «Від прогресу до катастрофи» (з англійської переклав Роман Піщалов). Рубрика Катерини Калитко «Контурна карта» представлена боснійським письменником Фаруком Шехичем та його прозою із «Книги про Уну».

У розділі «Поезія» — «Записи» Володимира Базилевського, добірка віршів Теодозії Зарівни «Перерва на життя триває» та поетичні новинки Анни Малігон «Те, що нас не вбиває...».

Також у журналі — розповідь про три поетеси іспанської Америки від перекладачки з Бразилії Віри Вовк.

У «Витоках» розміщені стаття Марка Роберта Стеха «Барвисті кадри легенди про Олексу Довбуша» (про кіносценарій Юрія Косача «Чорногора палає») та п'єса Юрія Косача «Чорногора палає», листування шістдесятників Надії Світличної та Миколи Плахотнюка, спомини Назара Федорака про поета Назара Гончара «Поназар'я».

«Scriptible» подає статтю Євгена Барана «Між індивідуальною правдою і колективними наклепами» про двотомник «Вибраного» Володимира Державина, розвідку Юрія Барабаша до проблеми етнокультурного пограниччя «Гоголь: між Миргородом і Римгородом», рецензію Мар'яни Барабаш «Поезія на межі мовчання і слухання».

«Вінницький край» **серпень, 2015**

Спецвипуск журналу «Вінницький край» — «Україна в огні» — присвячений героям Майдану й АТО, їхнім родинам, волонтерам і патріотам.

Поезію номера представлено добірками віршів Михайла Каменюка, Василя Кобця, Жанни Дмитренко, Віктора Цимбала, Волтера Орр Скотта, прозу — творами Миколи Крижанівського, Віктора Тимчука, Олени Герасименко.

У розділі «Простір часу» — статті Людмили Мрачковської, Лариси Семенко, Віктора Цимбала, Тамари Тисячної, Юрія Хмельового, спецкора часопису в зоні АТО Олександра Філіна, уривки з нової повісті Миколи Рябого «Бомбас». Також тут вміщено списки вінничан — героїв Небесної сотні й АТО, які удостоєні звання «Герой України», та «Кривавий літопис АТО. Вінницька область».

У розділі «Сьоме небо» — розповідь Сергія Бартка про вінницького художника Аркадія Павлюка.

У розділі «Перо жарт-птиці» — сатиричні мініатюри Олексія Бойка на злобу дня, а в «Окрайчику» — вірші тростянецьких дітей, вихованців письменниці Лариси Колесник, про рідну Україну й мирне небо над нею.

У рубриці «Пером редактора» — стаття Вадима Вітковського «Недоспівана пісня Олександри» про вінничанку Сашу Бурбело, яка померла у 15 років від невиліковної хвороби, але встигла написати багато світлих, життєствердних творів, видати кілька поетичних книг. клопотаннями редакції журналу, за підтримки Вінницької письменницької організації Сашу Бурбело прийняли до НСПУ.

«Радуга» **№ 3—4, 2015**

У новому числі журналу вміщено закінчення роману Володимира Бушняка «Чужие небеса», повість Олександра Марданя «История одного покушения». Не залишать читачів байдужими й оповідання Віктора Лановенка «Дневник бюрократа», Бориса Фінкельштейна «Две розы», Сергія Шинкарука «Картина».

Ліричною прозою назвав свій вельми оригінальний і справді ліричний твір «Белое на белом» Олег Полствін. А може, це

поетична проза? Адже ще хлопчиком Олег грав у фільмах Юрія Ілленка, зокрема й у знаменитому «Білому птахові з чорною ознакою» виконав роль головного героя в дитинстві.

Розділ «Поэзия» представлено віршами Інни Лісової, добіркою поезій Жанни Храмової. У розділі «Воспоминания. Дневники» — матеріал академіка Національної академії наук України Володимира Корольюка «Война» про події 1941—1945 років, учасником яких він був. Маловідому і незвичайну тему вирішили висвітлити й запропонувати читачам літературознавці Марина Новікова та Володимир Казарін. У розділі «Люди и книги» цього разу — їхня стаття «Михаил Лермонтов и тюркский мир».

Про взаємозв'язки у творчому світі розмірковує Кім Снегірев у статті «Между литературой и кино».

Про твір Леоніда Гамбурга «Английский клуб» у своїх статтях міркують доктор технічних наук, професор Юрій Іваськів та академік Національної академії медичних наук України Ісаак Трахтенберг.

«Київ»

№ 7—8, 2015

У новому числі журналу — поетичні добірки Василя Голобородька, Дмитра Кременя, Станіслава Бондаренка й Анни Малігон. Розділ «Незабутні» присвячено пам'яті Віктора Баранова — спогадами про нього діляться Петро Перебийніс, Тамара Баранова, Тетяна Лемешко.

У «Прозі» читач продовжує знайомитися з творчістю В'ячеслава Сахна (число публікує закінчення його роману «Білий пітон»). Також у номері вміщено новели Наталії Горішної з передмовою Михайла Слабошпицького.

«Публіцистика» ознайомлює з роздумами Миколи Григорчука («До 70-річчя атомної бомби. Український слід»).

У рубриці «Вікно у світ» оприлюднено оповідання з нової збірки швейцарця Ульріха Гшвінда «Цюрихські повісті» у перекладі Олександра Руцака. У розділі «Київ» про Київ» опубліковано матеріал Наталії Куліш про дачу мецената Івана Чоколова.

«Критику» представлено статтею Андрія Савенця про поему Юрка Гудзя «Барикади на Хресті».

Розділ «Мистецтво» ознайомлює з творчістю Василя Копайгоренка й Василя Корчинського. Номер ілюстровано кольоровими та чорно-білими репродукціями з творів цих двох митців.

«Київ»

№ 9—10, 2015

Номер відкриває інтерв'ю Валентини Давиденко з відомим київським художником-реставратором Леонідом Тоцьким, який багато зробив для відродження мозаїк і фресок Софії Київської («Із партитурою Софії»). У «Публіцистиці» подається розповідь Сергія Куліди про те, як завдяки німцеві Вільгельму Крістеру Київ перетворився на місто-сад (Із циклу «Ера милосердя»). Ю. Сорока в розділі «Народознавство» друкує дослідження «Театр ОУН. 1940».

У «Прозі» — добірка новел Олександра Сизоненка «Шляхи і відстані», «вінтажна історія» Валерія Гужви «Стежка Голіцина», продовження роману-есе Олександра Балабка «Олександр Вертинський, нащадок Гоголя».

У розділі «Поезія» — низка віршів Анатолія Камінчука («Сім літер»), Людмили Таран («Ножі попрати»), Віктора Коврея («Тут»).

Рубрику «Вікно у світ» представляють поезії Юзефа Лободовського «Похвала Україні» у перекладі з польської Олени Криштальської.

У «Драматургії» запропоновано драматичну поему Софії Магаданської «Двобій». З критичних матеріалів — роздуми Михайла Слабошпицького про творчість Миколи Лукаша («Чоловік не з нашого часу»).

У «Мистецтві» — матеріали про двох київських художниць: Уляна Глібчук розповідає про творчість Людмили Семикіної («Каріатида»), а Оксана Ламонова — про творчість Оксани Бербеки-Стратійчук («Сади і лабіринти»). Номер проілюстровано кольоровими та чорно-білими репродукціями з творів цих двох майстринь.

«Вежа»

ч. 34, 2015

Нове число журналу відкривають поезія Антоніни Царук «Сонце моє відвалене» та есе Анатолія Рябокonia «Націоналізм, шовінізм, фашизм». «Сучасну літературу» представлено поезіями Ярослави Бабич, Ольги Стратненко, Дмитра Чередниченка, юної

дебютантки Катерини Нікітченко і старійшини літоб'єднання «Степ» Костя Оверченка, який нині в Латвії зустрів своє 95-річчя бадьорим і завзятим. П'ять оповідань виносить на суд читача миколаївський прозаїк Віра Марущак, із «нотаріальними буднями» знайомить Людмила Миропільська. Як завжди, кіровоградський часопис подає п'єсу: цього разу — драму Віктора Погрібного «Ковалівський граф».

Рубрика «Спадщина» завершує публікацію багаторічного листування Миколи Кравчука й Івана Гнатюка, повертає землякам із небуття творчість поета Григорія Трипільського (переднє слово Володимира Кобзаря), друкує добірку віршів Юрія Лермонтова в перекладі Анатолія Гризуна та неопубліковане досі оповідання «Окупаційна любов» незабутнього прозаїка й громадського діяча краю Миколи Петрова (1923—1999), а також спогад Василя Бондаря про талановитого письменника.

Літературознавчу палітру доповнюють розвідка Валентини Тобілевич «З кого списано «Сто тисяч»?», нарис Івана Задоя про Сергія Гончарова «... Сонечку мого життя», спогад журналіста Дмитра Танського про Валерія Гончаренка, рецензія Юлії Гладир на поетичну книгу Тетяни Березняк «Чаепитие с закатом».

Журнал друкує краєзнавчу статтю Федора Шепеля, Володимира Пилипишина та Сергія Хмари про керівника націоналістичного підпілля на Кіровоградщині в роки Другої світової війни Осипа Безпалка. Читач знайде також сторінки гумору — усмішки Людмили Третяк, репродукції картин художника Віктора Луганшука та начерк про його творчість, короткі відомості про найважливіші культурні події краю минулого року.

«Харків»

№ 2, 2015

Другий номер новоствореного журналу «Харків» продовжує ідейно-тематичну лінію редакції на поєднання традицій нашої літератури з модерном і постмодерном. Номер відкриває хвилюючий спогад-есе академіка М. Жулинського про знакову постать письменника Юрка Покальчука.

«Поетичний потяг», де «провідниками» — знані поети О. Ковальова, В. Стальний та І. Оржицький, повезе читача зраненою землею України. Їхні карбовані слова — відповіді на запитання часу.

Документальна повість С. Бражника, нашого земляка, який проживає нині в ізраїльському місті Ашкелоні, присвячена боротьбі УПА та єврейського опору проти нацизму й сталінського свавілля. У рубриці «Повертаючись до джерел» — продовження історичної повісті М. Горбаня «Козак і воєвода».

Читачі матимуть змогу ще раз пересвідчитись, що відточена й блискуча форма «Блокнотів» В. Брюггена продовжує хвилювати думку літературних інтелектуалів.

А хто хоче ґрунтовно дослідити найболючіші аспекти нашого суспільного й політичного буття, той знайде вдячний матеріал для роздумів у діалозі академіка В. Дончика й літературного критика М. Славинського.

Буремні дні й ночі легендарного «Харківського студбату» оживають під пером О. Бакуменка.

Трохим Лисенко — видатний агробіолог й організатор науки чи «сталінський монстр», нищитель генетики? Про це — у дослідженні Л. Баргузина.

В «Епіграмах різних літ» А. Перерви чимало літераторів можуть побачити свої особистості у веселих, а часом гротескних ракурсах.

«Перевал»

ч. 3—4, 2015

«Україна — понад усе!» — під таким девізом вийшов черговий випуск всеукраїнського літературно-художнього та громадсько-політичного журналу «Перевал», усі публікації якого — військово-патріотичної тематики. Авторами випуску є письменники й учені з різних куточків єдиної держави, зокрема й зі столиці — С. Бондаренко, В. Клічак, М. Сидоржевський, М. Слабошпицький, а також із Білорусі та Польщі.

Зі вступним словом до тематичного спареного випуску в розділі «За Україну, за її волю!» виступив голова НСПУ Михайло Сидоржевський під заголовком «Життя триває, точиться війна».

Розділ «Поезія» творять добірки понад чверть сотні поетів — членів НСПУ й літераторів-початківців, присвячені подіям на Сході України та любові до рідної землі, так само як і твори в розділі «Проза», де представлено доробок іменитих і молодих письменників.

Публіцистичні роздуми М. Слабошпицького, М. Сидоржевського, О. Клименка та В. Мірошніченка становлять розділ

«Публіцистика». Запроваджено й нові розділи «Есеї» та «Переклади», у яких представлено есеїстику В. Слапчука, С. Алексієвич (Білорусь), В. П'єстки (Польща).

У розділі «Ювілеї» часопис надав свої сторінки письменникам-ювілярам В. Качкану, М. Батогу, Д. Захаруку — з добірками нових поезій і уривками роману про війну. Розділ «Гість нашого часопису» сформований із творчого доробку «У Бога за пазухою», також ювіляра зі Львова М. Петренка, котрому набігло, нівроку, 90 літ.

Розділ «Слово про слово» містить рецензії Є. Барана, Р. Іваничука та О. Солов'я відповідно про твори В. Слапчука, М. Лазарука, Д. Захарука й І. Костецького.

Не оминає часопис і духовні та історичні аспекти сьогодення й минувшини — про це йдеться в розділах «Світочі» («Дванадцять листів Андрея Шептицького» — автор О. Ровенчак), «Пам'ять невмируща» («Василь Ткачук з Іллінців» і «Неглибність княжої роси» — автори Р. Горак і М. Лазарук) та «Сила нації» («Шлях на Схід» і «Відгомін опришківського духу» — автори В. Горбатюк і П. Шкрібляк). Про нелегкі будні сучасних захисників Вітчизни знайомтеся в розділах «Спіймані миті» і «Зона вогню», де вміщено світлини фотомитця Василя Пилип'юка та публікацію офіцера ЗСУ І. Бондарева.

А у розділі «На останніх сторінках часопису» — огляд В. Бабія «Нові книжки про нову війну» тощо.

«Літературний Тернопіль»

№ 4, 2015

Завершальне цьогорічне число журналу дарує радість відкриття молодих талантів. Йдеться, зокрема, про публікацію поезії та прози одинадцятикласниці Марійки Глух (псевдонім Катерина Лісницька), її й вірші, і новели розкривають гостроактуальні теми. Ще одна багатообіцяюча авторка — студентка Олеся Шмира виступила з оповіданнями. Також потужно дебютувала на літературній ниві донедавна тернополянка, а нині жителька Бразилії Валерія Глотова з перекладами новел бразилійця Машаду де Ассіса.

У розділі прози — продовження роману Галини Шулим «Коли пече зрада» та детективу Людмили Гичко і Володимира Гринечка «Закохані в місячному сяйві», а також написане у формі щоденника бійця АТО оповідання Ігоря Топоровського «Батальйон

просить вогню». На боротьбу за збереження єдності нашої країни відгукнувся віршами Богдан Мельничук.

Поезія репрезентована текстами Надії Гаврилук та Івана Шумського. Під рубрикою «Духовні обереги» — есей отця д-ра Василя Погорецького. «Актуальне інтерв'ю» — бесіда письменниці Валентини Семеняк із відомим правозахисником Мирославом Мариновичем.

Критик Тетяна Дігай аналізує нові книги Юрія Завадського, Олександра Смика та Петра Сороки.

Про художника номера Ярослава Збаразького, репродукціями живописних робіт якого проілюстроване це число, розповідають Жанна Юзва та Михайло Авдиківич. Заслужений журналіст України Галина Садовська подала нарис про знану громадську діячку, очільницю Тернопільської міської «Просвіти» Дарію Чубату.

Під рубрикою «Незабутні» — добірка матеріалів до 80-річчя художника і скульптора Казимира Сікорського. Рубрика «Історія» представлена дослідженням Андрія Бабицького «Забутий герой Осип-Михайло Шкамбара (обласний провідник ОУН «Кедр»).

Професор Михайло Андрейчин запропонував спогади «Молода жага творчого пошуку».

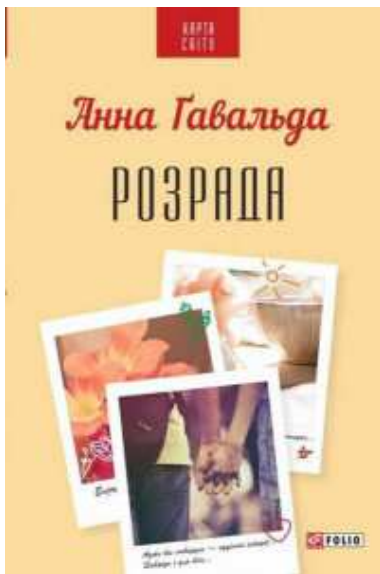
Кандидат історичних наук Надія Білик подала статтю про внесок Тернопільського обласного краєзнавчого музею в популяризацію творчості заслуженого художника України Ярослава Омеляна.

Під рубрикою «Вісьта-вйо!» — гумористичні бувальщини Ярослава Гулька. Сторінки для дітей «Подільський віночок» віддані під оповідки Федора Семигайла.

Як завжди, широко представлені рубрики «Поличка бібліофіла» і «Тернопілля у дзеркалі часу: події, факти, імена».

(За матеріалами газети «Літературна Україна»)

Гавальда, А. Розрада : роман / А. Гавальда. — Харків : Фоліо, 2015. — 416 с.

Анна Гавальда — відома сучасна французька письменниця. Навчалася в Сорбонні, працювала касиркою та офіціанткою, займалася журналістикою. У 1992 році перемогла в національному конкурсі на найкращий любовний лист. Лауреат кількох літературних премій. Твори письменниці перекладено багатьма мовами світу.

Роман «Розрада» вийшов друком 2008 року. Головний герой твору Шарль Баланда — успішний архітектор. Живе в Парижі з дружиною та її донькою. Він багато працює, рідко буває вдома. І все в нього нібито добре: і кар'єра, й особисте життя. На сюрпризи долі вже годі сподіватися. Аж раптом Шарль знаходить лист — лист із минулого, про яке він заборонив собі думати. Він дізнається про смерть матері колишнього друга. Шарль не бачив її понад двадцять років. Цей лист ущент руйнує його усталене життя, занурюючи у жахливу депресію. Та невдовзі давні, майже забуті почуття до цієї померлої жінки приводять його до іншої, реальної, живої... і життя набуває нового сенсу...

Романишин, Р. Війна, що змінила Рондо / Р. Романишин, А. Лесів. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. — 36 с.

На тлі сучасних подій, коли війна торкнулася нашої країни, коли тисячі наших співвітчизників гинуть у боротьбі за свободу, а інші у той самий час разом із сім'ями біжать у страху з окупованих територій, багато чого, про що ми ніколи не замислювались, постає перед нами. Наприклад, таке просте і водночас страшне питання: як пояснити дітям невимовну жорстокість, що тепер панує у сьогоднішній? За пеленою жахить, що трапляються нам на шляху, ми забуваємо звернути увагу на тих, хто переживає ці катастрофічні

зміни у своєму житті набагато складніше за дорослих. Адже діти — ті самі маленькі українці — страждають не менше нас, освічених розумників у дорогих костюмах. Їм, як ніколи, потрібна наша підтримка, лагідна усмішка, щирі обійми та хоча б одна логічна відповідь на питання: «Чому?».

Книга «Війна, що змінила Рондо» Романи Романишин та Андрія Лесіва своєю силою змінила саме поняття війни. Видання стало одним із переможців конкурсу «Bologna Ragazzi Award—2015» та увійшло до найпрестижнішого щорічного каталогу книжкових рекомендацій у галузі міжнародної дитячої та юнацької літератури «Білі круки — 2015».

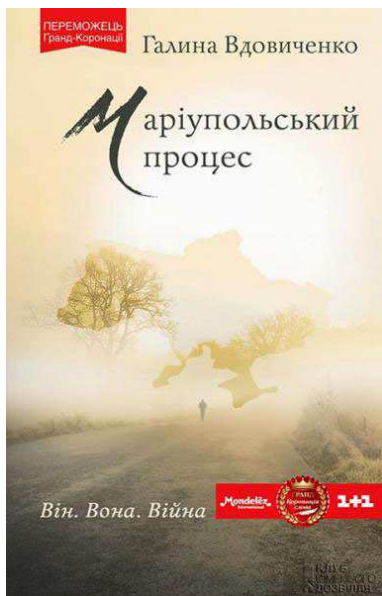
Усе починається раптово: посеред білого дня троє друзів зустрічають свого незваного гостя — Війну. Данко, Зірка та Фабіян — такі маленькі й такі незламні — опинилися у самому вирі подій, і з болем сприймають цей наступ темряви, жаху та страждань на їхнє рідне місто. Вони не були готові до цього. Намагаючись побороти Війну її ж методами, друзі дуже скоро зрозуміли: ці способи будуть марними, адже вони несуть за собою таку ж саму руїну, як і сама Війна. Як перемогти те, що, здається, перебороти неможливо? Ось питання, яке луною розносилося по думках кожного рондонця, вириваючи з глибини душі щось дуже важливе і зовсім доросле, щось таке, що змушує разом зібратися та діяти. Напевно, це і є та сама відвага, яка, попри усі аргументи здорового глузду, надає сили на останній ривок. І дуже часто цей ривок стає вирішальним...

Чи дитяча ця книжка? Зовсім ні. Але розрахована вона саме на дітей. Дітей, чиї батьки не в змозі дати потрібні пояснення на питання стосовно війни. На батьків, котрим не все одно, що відчувають їх діти. І просто на тих людей, які втратили надію побороти війну.

На думку Андрія та Романи, подібні речі не потрібно залишати осторонь від дітей:

«Такі складові історичного минулого, як Голодомор, расизм, національно-визвольні рухи, Майдан — усе це не варто приховувати від дитини та відкладати ці розмови на опісля, коли підросте. В українській літературі не вистачає книжок, які б вчили дітей переборювати незгоди і ставати сильнішими завдяки випробовуванням. Наразі кожен із нас повинен робити те, що в нього виходить найкраще, заради єдиної мети — перемогти війну».

Вдовиченко, Г. Маріупольський процес / Г. Вдовиченко. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2015. — 288 с.

У видавництві «Клуб сімейного дозвілля» вийшла друком нова книжка відомої української письменниці Галини Вдовиченко «Маріупольський процес», присвячена, як нескладно здогадатися з назви, подіям нинішньої війни на сході нашої країни. Роман, завдяки якому Вдовиченко стала лауреаткою літературної премії «Коронація слова».

«Маріупольський процес» — то чергова варіація одного з дуже поширених літературних сюжетів, відомого в нас, мабуть, передусім завдяки «Кавказькому бранцю» Олександра Пушкіна. Події, звісно, відбуваються у двадцять першому, а не дев'ятнадцятому столітті та не на Кавказі, а в Приазов'ї, під Маріуполем. Український боєць, доброволець Роман зі Львова потрапив тут у полон до «ополченців», колишніх пересічних хлопців-«гопників», що з початком подій стали сепаратистами й отримали зброю. Бранця почали бити, але раптом його попросила як «робочу силу» сестра одного з бойовиків, Ольга. Дивна, за нормальною логікою, пропозиція, у логіці війни не особливо здатна подивувати — і, відповідно до одвічних воєнних традицій, Роман став рабом на звичайному українському сільському обійсті.

Подальший загальний перебіг сюжету уявити легко. Звісно, з часом стіна ворожості між «фашистом» і «сепаркою» стала давати тріщини. А потім виникли почуття й усі з ними пов'язані проблеми. Зрештою, Ольга допомогла Роману втекти, потім село зайняла українська армія, і невдовзі колишня хазяйка вирушила до Львова знайомитися з родиною свого нещодавнього раба, щоб пережити всі ті кумедні й сумні ситуації, які виникають, коли людина вперше виїздить за межі рідних місць...

Шкляр, В. Чорне сонце / В. Шкляр. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2015. — 304 с.

Хто і чому затуагує криваву драму на східних теренах нашої держави? Чи можна було уникнути Іловайської трагедії? Чому гинуть найкращі? Ці питання сьогодні болем озиваються в серцях українців. Новий неупереджений погляд на російсько-українську війну очима бійців полку «Азов» пропонує читачам видатний майстер художнього слова письменник Василь Шкляр у книзі «Чорне сонце».

Видання спонукає замислюватись над часто суперечливими фактами АТО, чи, радше, неоголошеної війни з російським окупантом-загарбником, яку комусь вигідно називати «антитерористичною операцією», яка замість обіцяних можновладцями «кількох годин», триває більше року. У часи «перемир'я» продовжують гинути захисники України, воля, розум і сила яких мали б бути рушійною силою реальних змін на краще в українському суспільстві...

Оповідь у романі ведеться від імені бійця із позивним «Маляр». Це — чи не єдине, що залишилось цьому мужньому воїнові від колишнього мирного життя. Вражаючий реалізм на основі фактів є визначальною особливістю повісті «Чорне сонце».

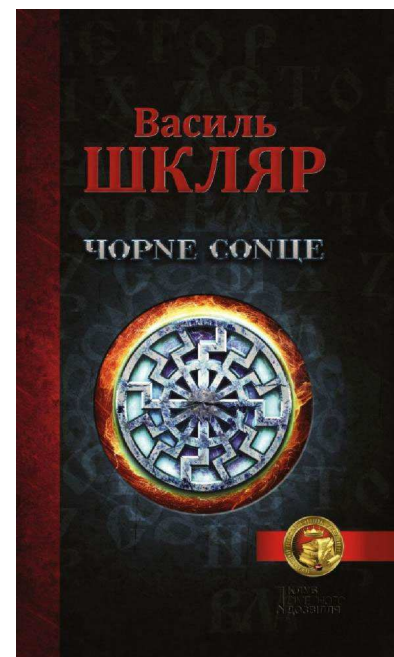
Книгу слід прочитати кожному, хто усвідомлює себе українцем не за паспортом, а за покликом серця, величчю волелюбного духу, хто вірить у перемогу воїнів світла, навіть найкоштовнішою ціною — власного життя, заради захисту рідної землі та її народу.

Окрім повісті «Чорне сонце», до книги увійшли ранні твори письменника: «Танець під чортову дудку», «Крук — птаха нетутешня», «Останній шанс Захара Скоробагатька», «Високі гори в Ялті», «Цілком таємні історії». У них змальовуються, Україна та наш народ на вистражданому шляху до омріяної Волі та Незалежності....

Герої не вмирають!...

Боротьба триває...

А вчинки та слава сучасних захисників житимуть у нашій пам'яті та серцях, надихаючи прийдешні покоління...

Куява, Ж. Гордієві жінки : Три шляхи до щастя/ Ж. Куява ; передм. В. Гранецької. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2015. — 288 с.

«Три шляхи до щастя» — саме так визначає свій роман «Гордієві жінки» молода талановита письменниця, журналіст, літературний критик Жанна Куява.

За жанром — соціально-побутовий роман, чи радше «родинно-побутовий», адже письменниця змальовує життя «зразкової» учительської родини Маковіїв, де повно таємниць, недомовок і всі знають, як «правильно» діяти, розпоряджаючись життям та долею найрідніших людей.

Три сестри Софія, Лія та Мія ніколи не ставили зайвих запитань про те, хто їхній батько, чому мати Марія приїхала до них на віддалений хутір Очеретянок помирати від тяжкої недуги? Чому не могла чи не хотіла піклуватись про доньок, коли вони були маленькими і понад усе потребували материнської ласки та любові? І яку ж правду приховує «священна» червона кімната у триквартирному будинку? Лише відшукавши відповіді на ці запитання, сестри зможуть впустити вітер змін у власне життя, а можливо й справжнє кохання у свої залякані, проте чисті відкриті серця. З цією метою вони їдуть у подорож на Волинь — батьківську землю їх діда Гордія та баби Устини... Однак залишмо розв'язку цієї родинної драми для допитливого читача і перейдімо до життєвих істин, котрі шановна авторка так легко і ненав'язливо карбує у душах і серцях тих, хто насолоджуватиметься читанням книги, наче ковтком свіжого пахучого м'ятного чаю.

(За матеріалами інтернет-видання «Друг читача»)

*м. Тернопіль***Музей національної іграшки /ДБ № 5/**

20—21 березня 2014 року в музеї національної іграшки, який діє в бібліотеці № 5 для дітей, відбувся фестиваль ляльок, приурочений до Міжнародного дня лялькаря. У рамках фестивалю було оголошено конкурс на кращу авторську іграшку.

Відомі тернопільські майстрині Алла Шушкевич та Галина Дудар провели майстер-класи для дітей. Також пройшов майстер-клас від майстерні «Арт Колесо». Відкрито виставку-ярмарок майстрів народних ремесел. Проведено круглий стіл на тему «Вплив різних видів народної творчості на формування дитячого світогляду. Досвід та практика. Сучасна дитяча іграшка. Проблеми виховання», у якому взяли участь психологи Галина Минчук (арт-терапевт «Школи щасливого батьківства та материнства»), Андрій Гірняк (викладач Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка), Лариса Акменс (голова громадської ради з освіти при міському голові) та її викладачі, Зоряна Удич (майстер народної творчості, кандидат педагогічних наук, викладач ТНПУ), Волощук Надія (майстер народної творчості, член НСНМ України), Алла Шушкевич (майстер народної творчості, член НСНМ України), а також наші гості — майстрині Ірина Душна (Кривий Ріг) і Тетяна Мінченко (Дніпродзержинськ).

Під час фестивалю визначилися наступні питання та завдання:

- розкрити роль іграшки в житті дитини;
- проаналізувати стан сучасної іграшки;
- з'ясувати у якому стані популяризація національної іграшки;
- визначити шляхи популяризації національної іграшки;
- обговорити й прийняти звернення учасників круглого столу;
- іграшкова терапія, іграшка в сімейному вихованні та ігри батьків і дітей;
- глибинна суть народної іграшки в порівнянні із сучасними модними брендами;
- роль ляльки в житті дитини, ігри з дітьми, якісний час у батьківстві та саморобна іграшка як спосіб пізнання традицій, розвиток дрібної моторики.

Наступного дня для маленьких читачів у бібліотеці було проведено презентацію іграшки від етно-майстерні «Коза Дереза», а також майстер-клас від майстерні «Арт-Колесо». Упродовж фестивалю гостей та учасників розважали ростові ляльки від агенції доброго настрою «Вундеркіндер».

Завдяки конкурсу фонд музею поповнився унікальними експонатами з різних куточків України.

Козівський район

До річниці Революції гідності в Козівській центральній бібліотеці організовано виставку-експозицію, на якій представлено фотоматеріали учасників Майдану, а також проведено читання «Героїчна поезія Майдану».

У бібліотеках системи оформлено викладки літератури періодичних видань.

Читачі районної бібліотеки для дітей та гуртківці Козівського БДЮТ разом зі своїми наставниками, завідувачкою дитячої бібліотеки І. Б. Лазарчук та керівником гуртка юних кореспондентів В. В. Павленчак, побували на екскурсії в місті Києві.

З особливим трепетом ходили по Хрещатику, де й досі стоять намети й революційна сцена. Найбільше враження справила вулиця Інститутська. У пам'яті оживали події, які бачили з екранів телевізорів. На кожному клаптику цієї зрошеної кров'ю землі відчувався погляд тих, для кого любов до України була понад власне життя.

Таку ж екскурсію організувала завідувачка бібліотеки-філіалу с. Теофіпівка Г. Барилко спільно з місцевим парохом отцем Євгеном для своїх активних користувачів. Їм пощастило, бо всі ці три дні мали чудового екскурсовода. Наша землячка, журналіст телеканалу «112» Г. Шкільна погодилася бути гідом для екскурсантів із Козівщини.

Бучацький район

25 листопада в читальному залі Бучацької центральної бібліотеки відбулося засідання круглого столу на тему «Український відлік», присвячене річниці Революції гідності й вшануванню подвигу Героїв Небесної сотні та учасників антитерористичної операції на Сході України. У заході взяли

участь: голова райдержадміністрації В. Вонсяк, перший заступник голови райдержадміністрації І. Погонець, активісти Євромайдану, учасники АТО, волонтери, представники політичних партій, громадських організацій та жителі Бучаччини. Разом з отцем Володимиром Шафраном щирою молитвою пом'янули полеглих героїв і просили заступництва для живих, тих, хто сьогодні захищає Україну в зоні АТО.

Бучацький волонтер Олег Музика розповів про волонтерський рух, акцентувавши увагу на тому, що потрібно вирішувати конкретні проблеми конкретних людей. На думку волонтера Андрія Бучинського, було б добре, якби всі підприємці активно долучилися до організації допомоги воїнам АТО. Однак примусити до волонтерства неможливо. Михайло Сличенюк, розповідаючи про київський Майдан, активним учасником якого був, щиро зізнався: «Одні зі своїх кращих днів я прожив на Майдані. Бо Революція гідності змінила кожного з нас». Про те, як починався бучацький Майдан, згадував Василь Григоришин. На думку голови РДА Василя Вонсяка, переломний момент Революції настав тоді, коли люди почали займати обласні державні адміністрації та висловлювати недовіру владі Януковича. Зі сльозами на очах заступник директора Зубрецької ЗОШ Софія Пивоварчук згадувала день 20 лютого, коли краєни отримали трагічну звістку про загибель Ігоря Костенка, а відтак і Василя Мойсея. Зубречани свято оберігають пам'ять своїх героїв і моляться за щасливе повернення з війни ще двох своїх земляків. До відповідальності перед пам'яттю полеглих героїв і єднання заради України закликала методист відділу освіти Зінаїда Ковальчук. А Анатолій Дубина додав: «Ми досі не знаємо імен убивць наших хлопців. Тому не маємо права заспокоїтись». Події бучацького Майдану ожили у спогадах Галини Вікарчук. «Чому за нашим круглим столом немає молоді, дітей, які починали Майдан?», — запитувала союзянка Ганна Піддубна і закликала творити правдиву історію. Не спускати на «гальма» всі добрі починання, відновлювати у школах уроки військово-патріотичної підготовки радив Євген Рій. А Руслан Крупа запросив усіх на благодійну акцію зі збору коштів для АТО. Круглий стіл вела директор ЦБС Леся Машталір.

ЗМІСТ

Козачок Л. Забезпечення інформаційних потреб населення з правознавчих питань бібліотечними закладами області ..3

Гортаючи журнали
(За матеріалами газети «Літературна Україна») 8

Що почитати. Рецензії. Новинки 16

Бібліотечний калейдоскоп 21

П 84 Професійне досьє бібліотекаря : інформ.-метод. бюл. № 3/4 (54/55) / Терноп. обл. універс. наук. б-ка, наук.-метод. від. ; підгот. С. Т. Єрошенкова ; ред. О. М. Раскіна. — Тернопіль : [б. в.], 2015. — 24 с.

Пропонуємо вашій увазі черговий номер бюлетеня «Професійне досьє бібліотекаря». Маємо надію, що його матеріали допоможуть в організації діяльності та управління ЦБС.

Ваші зауваження та пропозиції щодо подальших випусків даного видання просимо надсилати на адресу: науково-методичний відділ, Тернопільська ОУНБ, бульвар Шевченка, 15, м. Тернопіль, 46001; e-mail: nmv.tounb@ukr.net; тел.: 52-40-71.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Schoolbook.
Друк офсетний. 1,14 ум. др. арк., 1,14 ум. фарб. відб., 1,05 обл.-вид. арк.

Наклад 35 примірників

Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека,
б-р Т. Шевченка, 15, м. Тернопіль, 46001.
тел. (0352) 52-52-64. www.library.te.ua